

I, 109. — 6) nach einer Seite hin: अन्यतो धार्तिन् *schlagend* ÇAT. Br. 1, 6, 3, 33. — 7) anderswohin: निरन्यतश्चिदारत्त RV. 4, 4, 5. गत्तव्यं वा ततो अन्यतः M. 2, 200. ते अन्यतो गताः MBh. in LA. 48, 7. तावदन्यतो व्रजामि PĀṆĀT. 21, 4. अन्यतो ऽपि नयने — प्रेषयत्या तया ÇĀ. 35.

अन्यतस्त्य (von अन्यतम्) m. Gegner: स य एतमेवमुपास्ते जिह्वुर्कृत्परान्जिह्वुर्भवत्यन्यतस्त्यज्ञायी ÇAT. Br. 14, 3, 8, 6. = Brh. Ār. Up. 2, 1, 6.

अन्यता (von अन्य) f. Verschiedenheit Çiç. 4, 55.

अन्यतोऽरण्य (अन्यतस् + अरण्य) n. bald da bald dort waldiges Land VS. 30, 19.

अन्यतोवात (अन्यतस् + वात) adj. an herumziehendem Winde (Rheumatismus vagus) leidend Suçr. 2, 324, 20.

अन्यत्काम (अन्यद् + काम) adj. nach etwas Anderm begierig MBh. in Ind. St. 2, 6. — Vgl. अन्यकाम.

अन्यत्कारक (अन्यद् + कारक) P. 6, 3, 99.

अन्यत्र (von अन्य) indecl. 1) = अन्यस्मिन् adj. und subst.: सुरासि देशे राजन्वानस्यात्ततो अन्यत्र (sc. देशे) राजवान् AK. 2, 1, 13. यो ऽनधीत्य द्विजो वेदमन्यत्र कुरुते अमम् M. 2, 168. मोक्षे धीज्ञानमन्यत्र (sc. मोक्षान्) विज्ञानं शिल्पशास्त्रयोः (als appos. von अन्यत्र) AK. 1, 1, 4, 15. नान्यत्र दातुं शक्या sie kann keinem Andern zur Frau gegeben werden Vid. 7. — 2) anderswo, an einem andern Orte: नो अहं प्र विन्दस्यन्यत्र सोमपीतये RV. 10, 86, 2. AV. 7, 112. अन्यत्रापि न्हितः ÇAT. Br. 5, 1, 4, 10. यद्य अन्यत्र चरेन्नाद्रियेत 3, 6, 2. अन्यत्राप्युक्तम् PĀṆĀT. 39, 3. abwechselnd mit क्वचित् und अपरत्र R. 3, 13, 27. mit einem abl.: यो ऽन्यत्रात्मनः ब्रह्म वेद u. s. w. ÇAT. Br. 14, 3, 4, 6. (= Brh. Ār. Up. 2, 4, 6.) पत्रैतदन्यत्रास्मन्मन्यासि पद्येतदन्यत्रास्मत्स्यात् Brh. Ār. Up. 3, 9, 25. अण्यत्राधिकारदन्यत्र लौकिकमपत्यमात्रं गोत्रम् P. 4, 2, 39, Sch. mit विना ausser: विना मलयमन्यत्र चन्दनं न विवर्धते PĀṆĀT. I, 47. — 3) bei einer andern Gelegenheit: तदाहुर्यत्प्रयाजानुयाजा अन्यत्र भवत्यथ कस्माद् न भवतीति ÇAT. Br. 14, 2, 2, 51. मनुष्ये च यज्ञे च पितृदेवतवर्माणां अत्रैव पशवो हिंस्या नान्यत्रैत्यब्रवीन्मनुः ॥ M. 3, 41. धातुः प्रणु समादेशम् — धर्मावर्तकितं युक्तमिह चान्यत्र च क्षमम् R. 5, 47, 3. mit einem abl.: अतो नान्यत्र nicht in einem andern Falle, als in dem eben angeführten ÇAT. Br. 14, 2, 2, 47. विकरणाविषयदन्यत्रापि सौत्राणां धातूनां प्रयोगो भवति P. 3, 1, 82, Sch. Vop. 8, 114. — 4) zu einer andern Zeit als, im comp.: कृस्तिनो गमनं प्रोक्तं प्रशस्तं जलदागमे । तदन्यत्र (zu einer andern Zeit als zu dieser) तुरंगाणां पत्नीनां सर्वदेव हि ॥ Hit. III, 74. — 5) anders, auf andere Weise als, mit d. abl.: एतं खेव ते भूयो ऽनुव्याख्यास्यामि नो एवान्यत्रैतस्मात् und nicht anders, als es wirklich ist KĀHĀND. Up. 8, 11, 3. अस्तीति ब्रुवतो ऽन्यत्र क्वं तदुपलभ्यते wie erfasst man dieses anders, als dass man sagt: 'es ist', KĀTHOP. 6, 12. — 6) anderswohin: मो अण्यत्रैव गतन् RV. 7, 39, 5. 8, 24, 11. यज्ञं तदन्यत्रात्मनः कुर्वति ÇAT. Br. 3, 3, 2, 25. अन्यत्र गच्छ वा N. 8, 20. PĀṆĀT. 73, 16. 77, 24. I, 364. तत्किं व्रजनेनान्यत्र 116, 24. — 7) ausser, mit Ausnahme von, mit dem abl.; der ausgenommene Gegenstand ist aufzufassen: a) als nom.: देवा अन्यत्रैवाग्निभ्यां सत्त्वं निषेडुः ÇAT. Br. 14, 1, 1, 1. कस्ते भूयस्तरं कुर्यादन्यत्र पुरुषर्षभात् R. 2, 12, 23. 66, 5. यथा फलानां पक्वानां नान्यत्र पतनाद्भयम् । एवं नरस्य ज्ञातस्य नान्यत्र मरणाद्भयम् ॥ 103, 15. 4, 14. 22, 21. 5, 70, 3. 93, 32. MBh. 1, 8518. 3, 9942. 10007. — b) als acc.: अन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मादन्यत्रास्मात्कृताकृतात् । अन्यत्र भूताञ्च

भव्याञ्च यत्तत्पश्यसि तद्द ॥ KĀTHOP. 2, 14. नानिविद्ये प्रकुर्वीति भृत्यः किञ्चिदपि स्वयम् । कार्यमापत्प्रतीकारदन्यत्र जगतीपतेः ॥ Hit. II, 86. सर्वं स्तुवति — चरितं वदीयमन्यत्र — परिश्रुत् — देव्याः RAÇH. 14, 32. — c) als instr.: तस्य नान्यत्र मानुषात् (durch Niemand ausser durch einen Menschen) । वधाद्भयम् R. 1, 14, 41. यज्ञार्थात्कर्मणां अन्यत्र लोको ऽयं कर्मबन्धनः BHAG. 3, 9. न स्त्री पुत्रं दद्यात्प्रतिगृह्णीयाद्वा अन्यत्रानुज्ञानाद्दत्तुः VASISHTHA in DATT. Mīm. 3, 1. — d) als abl.: अयाचिताकृतं प्राक्ष्यमपि दुष्कृतकर्मणाः । अन्यत्र कुलटाषण्डपतितेभ्यस्तथा ॥ JĀĀN. 1, 215. — e) als loc.: अन्यत्रास्मन्युध्यतु AV. 6, 26, 3. अन्यत्र वदप हूरे नि द्धमसि 3, 23, 1. तस्य क्व मूलं स्यादन्यत्रान्नात् KĀHĀND. Up. 6, 8, 4. अहिंसत्सकृभूतान्यन्यत्र तीर्थेभ्यः 8, 13. परस्य दण्डं नोद्यच्छेत्कुडो नैनं निपातयेत् । अन्यत्र पुत्राच्छिष्याद्वा M. 4, 164. न हि युद्धमिदं युक्तमन्यत्र जगतः तयात् ARĀ. 8, 22. स पात्रेसमितो ऽन्यत्र भोजनान्मिलितो न यः TRiK. 3, 1, 28. — Ganz ausnahmsweise erscheint अन्यत्र mit demjenigen cas. verbunden, den die Construction des Satzes erfordert, MBh. 1, 3239: नान्यत्र कुत्तर्मम भेदेन दृश्येत्कचो मङ्गलः.

अन्यत्रमनस् (अन्यत्र + मनस्) adj. wo anders mit den Gedanken seiend, zerstreut: अन्यत्रमना अभूवं नादर्शनमन्यत्रमना अभूवं नाश्रीपम् ÇAT. Br. 14, 4, 3, 8. = Brh. Ār. Up. 1, 3, 3.

अन्यथा (von अन्य) adv. 1) anders, auf andere Weise MED. a v j. 37. न वा वरते अन्यथा यद्विद्वत्सि स्तुतो मयम् RV. 4, 32, 8. 6, 33, 5. इत्यम् आह्नयथा SV. I, 4, 1, 2, 3. तदेतवेव सत्तावन्यथेवाल्भते ÇAT. Br. 5, 3, 2, 10. अन्यथा चेत्तु wenn es sich anders verhält M. 8, 230. न तत्र गतिरन्यथा R. 5, 63, 11. यदि नान्यथा मन्यसे Hit. 21, 22. यद्भावि न तद्भावि भावि चेन्न तदन्यथा Hit. Pr. 28. नान्यथा (so und nicht anders) am Ende eines Satzes verstärkt eine Behauptung: प्राप्यैतत्कृतकृत्यो हि द्विजो भवति नान्यथा M. 12, 93. लक्ष्मणस्य विनाशेन विनशिष्यानि नान्यथा R. 6, 82, 27. तदेतत्तु मया कार्यं क्रियते भुवि नान्यथा 2, 21, 36. सा तया सह तत्राहं यास्यामि प्रिय नान्यथा 29, 10. शोकार्तस्य प्रवृत्तो मे श्लोको भवतु नान्यथा 1, 2, 21. डर्वासतः शापादियम् — तया प्रत्यादिष्टा नान्यथा ÇĀ. 111, 6. Mit अतस्, इतस् oder ततस् auf eine davon verschiedene Weise: अथ ये ऽन्यथातो विडुः KĀHĀND. Up. 7, 23, 2. एवं त्वपि नान्यथेतो ऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे IÇOP. 2. अतो ऽन्यथा प्रवृत्तिस्तु राजसो विधिरुध्यते M. 5, 31. — तु प्रहरन् 8, 300. — वर्तमानः 397. — न मे वासो वर्तते हृदये क्वचित् N. 13, 44. — कार R. 2, 106, 14. एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतो ऽन्यथा BHAG. 13, 11. विहितं तु ततो ऽन्यथा R. 4, 21, 4. 2, 32, 52. H. 1363. अन्यथा — अन्यथा anders — anders: यो ऽन्यथा सत्तमात्मानमन्यथा — भाषते M. 4, 235. R. 6, 37, 11. अन्यथा भू bedeutet anders werden, eine Veränderung erfahren: पद्यन्यथा भवेत्कार्यम् R. 5, 36, 110. न हि देवतावचनमन्यथा भविष्यति PĀṆĀT. 187, 1. यन्नवे भाजने लग्नः संस्कारो नान्यथा भवेत् Hit. Pr. 7. न हि धर्मो ऽन्यथा भवेत् KĀTHĀS. 5, 76. अन्यथा कार् anders handeln: सो ऽन्यथा न करिष्यति R. 2, 37, 30. अतो ऽन्यथा कार् 106, 14. ändern: स्वभावो नापदेशेन शक्यते कर्तुमन्यथा PĀṆĀT. I, 287. 288. कृतात्तद्विहितं कर्म यद्भवत्पूर्वनिमित्तम् । न शक्यमन्यथा कर्तुं परिणेतुं तद्विशेषि ॥ Vet. 13, 8. eine Veränderung erfahren lassen, übertreten: तवादेशो नान्यथा कर्तव्यः PĀṆĀT. 171, 8. तया कदाचिदपि मम वचनं नान्यथा कृतम् du hast mir niemals Etwas abgeschlagen 206, 14. ममेच्छं मान्यथा कृथाः erfülle meinen Wunsch KĀTHĀS. 22, 31. vereiteln: लाभं कुर्याच्च यो ऽन्यथा